

Telegraful Roman

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pe un an 24 coroane.

Pe șase luni 12 cor. — Pe trei luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului "Telegraful Român", Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției "Telegrafului Român", str. Măcelarilor Nr. 45.

Seriozii nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Un șir cu litere mărante pentru întâia oară 30 fil., pentru a doua- și a treia oară 20 fil.

Pentru inserare mai mare după învoiajă.

Pe altă treaptă

Vaza preotului trebuie întărită prin aplicarea unor măsuri în sănătate și față de această tăgnă, înainte de ajunge să-n-o pretindă multimea în formă neplăcută.

Dela preot, și cu ei, are să se înceapă regenerarea spirituală și morală a masselor. În acest scop se cere muncă și răbdare. De aceea preotul nostru va fi săilit să inteleagă, că unele din vechile practice au să fie păstrate. Vor trebui căutate mijloace de a selecționa individii, cari vreau să se dedice preotiei; vor trebui să părtăsim "datul cu pravila", și să introducem examenele preotești, menite să împrestoze și să înțeleagă trează comoroa spărtălu dobândită odată.

Nu vrem să învinuim, nici să dojenim; ci vrem să studiem, și să ne dam părere.

E în deosebit cunoscut, că o mare parte din intelectuali și stăpânii de ideea preconcepță: «Preotii de pe statul român, cu vremea, obiceiuri și tradiții». De unde apoi concluzia: «La, un biet de popă!»

Pe care dintre oamenii cu bun simț și dîntre preotii cu conștiință, nu-l supără oare asemenea caracterizări?

Cine nu știe, că acest desinteres sănătenește multe fapte vrednice ale bisericii, și că indifferentismul se lăstește ca o epidemie asupra masselor credincioșilor. Si vă, căci muncă astăptă îndeplinirea delui preot!

Să studiem cauzele care au adus cu sine o încheiere cu efect stătăt de pagubitor, și să le înlocuim cu cau-

zele unor acțiuni de paralizare deosebite, de progres de altă.

Ideul marelui arhiepiscopuș Șaguna era o preoție la nivel, înarmată cu tot ce ne cere viața de păstor sufletește și chemarea ei. Neajunsurile vremii și lipsa de preoți i-a schimbat dorința în nădejde, și l-a făcut să pregătească și să neconpletească. Duhul și aspirația Arhiepiscopului însă, aproape din fiecare preot a făcut un om al datoriei, om care se trăudea pentru a întări biserică și credința noastră. Naveau preoții de pe atunci pregătire înaltă, dar aveau înimă mare.

Selecționarea a rămas pe mai târziu, — și nici azi n'au ajuns făptuși.

Tinăru, care de mic, din casă sănătătească, este în opozitione de sentimente cu preoția, când ajunge la bacalaureat își schimbă pareri. Nu-i reușește examenul, se duce la teologie. Altul, mai slab pregătit, se mărgărește, că el poate trăi și cu preoția. Elevii buni sănătate: ei merg la teologie de obicei, fiindcă n'au mijloace să se susțină la universitate.

În școalele secundare religia nu este obiectul de învățământ care ar trebui să fie; pentru că deosebită metodă, de altă parte personale, care o predau, poartă oare care vină. La aceasta se adaugă vârstă elevilor ajunși la studiul numit al criticismului, când se răsboiesc cu tot ce este supranatural și cu ce nu înțeleg.

În seminar acesei elevi se lovesc de două lucruri: *disciplina* și *teoria idealismului creștinesc*. Față de cea dinăuntru în general se supun, dar nu din conștiință; pe cea de-a doua o confronțeză cu viața practică. Mulți elevi inclinări, aproape anarhice, ale

unor indivizi din cler, fac zădărnică formarea conștiinței de propovăduitor și de om care trebuie să suferă. Profesorii se sfordesc să-i lumineze; elevii stiu ale lor. Despre superiori își formează și duc cu ei idei falșe; despre studii au părerile străne; că n'au nici un rost pentru viață practică.

Vor păsi în viață ca preoți. Cine îscopul vieții lor, când preoția nu li-a putut da tăntă?

Preocuparea spirituală nu, proovedută creștină și mai puțin. Ca să fie în mijlocul poporului, cercează cărăciună, joacă cărăi, iau parte la multe fără a se întrebă: Se cade ore?

E slab remunerat, și venitele fixe scadură, dar—retribuția crește, dacă șiți exploata credința și credulitatea poporului. Oamenii tineri, din "generația nouă", distinși, *dau cu pravila*, scoțând venite neasteptate din această practică. Alții fac *parasături* pentru vîză, și slujbă pe care biserică nu le admite. Altul nu-și seamă, că de felul de a se prezenta în lume aparține demnității lui de om, și în primul rând demnității oficiului, pe care îl reprezintă.

Cunoștințele teoretice dispar cu vremea: din ele demulteori nu s'a putut încheia o singură predică adevarată. Înță căteva cauze, care în multe cazuri provoacă părăginirea. Bine că nu sunt prea mulți preoți așa; dar sănătă destui, încât să nu ne mirăm, că judecătura lumii cade asupra futurora.

În seminar acesei elevi se postrăt să devină de sanare și pe fete; oarecare inovație spirituală în seminar; con-

trolul mai strict și mai des asupra preoților, și introducerea examenului preoțesc.

Tinăruilor din școalile medii să li se deschidă ochii asupra lunii în aşa fel, însă să simtă imensul necunoscut din jurul lor. Studiile să fie aduse în legătură cu religia.

In seminar profesorii, fără excepție, să fie hirotoniți. Spiritul dominant să fie sever, nu pentru a forma legătura, ci scopul să fie: *formarea conștiinții datoriile de a munci spre binele altuia*, șidobândirea de cunoștințe teoretice.

Să luăm un exemplu. Cine va putea cinea spovedi tanărincă, și cum legea noastră cere, cănd insușă preotul nu e în clăcă cu ea și cu canăoanele bisericii sale?

Purtarea preotului să fie contrată din toate manifestările vieții. Mercantilismul să fie opriț, și opriță târgualia cu sluibile. Negoul nu e compatibil cu propoveduire.

Pentru împrospătare cunoștințelor teologice, din timp în timp fiecare preot, în fața unei comisii sau conferințe preotești, să fie supus unui examen din studii teologice, sau să desvolte o temă oarecare din spețialitatea sa.

Aștept s'ar putea crea preoți activi, urmări demnii ai Apostolilor. Dar, pentru aceasta se cere să dăm preoțimii libertate materială, să fie salarizată omenește.

Așa speram, că preotul nu se va "specifica", ci i se va crea mult dorita vază, pe urma căreia va păși apoi și munca de propovăduire, — pentru că la noi este de propovăduit.

Da... Nu mai e legat cum a fost, și lucrul mă mișă, căci despore nevastă d-tale sănătă sigură, că n'a căutat să vadă ce era întrinsul...

Privirea ei bănuitoare mă ardea. Am îngănat căvea vorbe: — Poate că, din întâmplare, să desfăcut...

Fără să mai lungesc explicațiile, i-am dat pachetul, am lăsat-o acolo, și am alertat, afară, pe căpă, după aer... Pare că nu-l mai găseam nicăi, mă înăbușeam, nebuneam, — și fără înțețam, ca un obiect isibit dintr-odată de o lovitură nimicitoare...

Nu era vorba în acele scrisori despre mine. Bărbatul vecinele mele, îl știam, era întărevăd un om nevedică; — dacă îl fi stăt în locul lui, să îl merită ca și nevesta mea să fie ca această... O! Nevesta mea, sfântă, nevinovată, — ființă încrezătoare ce și atunci a privit cu hubire la mine, cănd eu o asănam... mele. Atât de nebun nu eram încă, să căut să-ștept din morți, — dar sătă ca să-i vorbesc, să îmi închipui că poate să mă aușă. — «Așa cum cu adevărat m'ai iubit, — îi ziceam, — așa cum mă iubest și acum după moarte, îndrăgătește spre mine și răsună și în viață mea aceasta. Nu lăsa pedeapsa mea pentru lumea cealaltă. Fă-mă să sufer, chinuște-mă, ucide-mă... Nu aşteptă să răsunăbă cea pană dincolo de morțim...»

Și atunci, am căzut poate în somn sau a fost avea. Sicriul s'a desfacut înec și ea s'a ridicat, tot atât de blândă și se-

nină că în viață. Și să plecat capul palid peste măna mea; și de pe buzele ei a picurat iarăși o picătură de sânge... Așa am văzut-o ca în clipă din urmă. Și iarăși pe urmă n'au mai văzut...

Locul însă, unde a căzut picătura de sânge, nu s'a mai vindecat. Aceasta i-a fost cerută, aceea pe care eu însumi l-am cerut-o, am împlotorit.

Atât a mai surferit! O să, căci m'ai văzut. Am căutat usurare, sub cuțitul de chirurg, — în zadar! — Nu era nimic acolo pe mănu, — dar mă ardea, mă ardea, cu puterea unei ofrave fără leac...

Nu m'am păns altia, — nici nu m'ar fi crezut nimeni. Am căutat usurare sub cuțit, — dești săm că n'avea să fie decât prea recătoare. Însă acumă are să vină.

FOIȘOARA

Suferințe

— Povestire după M. Jókai —

(Fine.)

Eram răzbunat. Când m'am întors dela Ingropăciune, simțeam un mare gol în suflet, — dar nici o greutate. Am fost nelindurat, îmi ziceam, dar am fost drept. A meritat aceasta. N'am urăt-o, dar puteam să o uit. Să n'mă găndesc la ea. Nici un om rută nu a putut fi, care să aducă după el mai puțin remușcă ca aceasta.

Vecina mea, contesa, primește și ea înștiințarea cu înțăriere, așa după cum dispusem pentru toți cunoștușii. Nu m'am mirat, totuși, cănd am văzut-o soșind, căci era cea mai bună prietenă a răposateli.

Venirea poate, cel puțin, să pună un mănușchi de flori pe mormântul ei. Când a început să-mi vorbeașă, n'äm putut să-mi daiu seamă, era compătimirea, umirea, sau ce alt sentiment, care o făcea să-apără atât de vîsărită din fire. Vorbele ei îngăimate aveau aerul de a voi să-mi aducă o consolare... Consolare îmi trebuia mie? Aproape am bruscăto, — când deodată îmi hău mănu și șopînd îmi spuse, că era nevoie să-mi încredințe un secret, încrezătoare în cavalerismul meu că

nu o voi trăda... Dăduse adică în păstrare răposantele mele soții un pachet de scrisori, pe care nu le putea ținea acasă la ea, din cauza continutului lor compromisator. Și-mi cera să i se restituie acuma.

Deodată pare că tot sănghile îmi îngheță în vine...

— Un pachet de scrisori? bălbăi... Un pachet legat cu...

— Legat cu o dantelă albă. Trebuie să se găsească într'un serar dela masa de scris a sărămei mele prietene... Cine ar fi crezut...?

— Si aceste scrisori?...

Femeia, ca șișigății de întrebarea mea, îmi răspunse:

— Domnul meu, soția d-tale a fost mai măriminoasă decât d-tă, și nu m'a înțărăciat niciodată ce confineau. Ea a primit că i-am spus că confineau secrete ce nu trebuie să cadă sub ochii nimănui, nici ai d-tale... Am avut atâtă încredere într-oasă, încât sănătă sigură că n'au curiozitatea să desfășească măcar pachetul. El trebie să fie neașteptă la masa ei de scris...

— Un pachet... un pachet legat cu dantela zică... îngăinal eu ca de pe altă lume; — să-l caut, — să vedem...

M'am dus drept la serarul în care îl știam.

— Acesta e? — Întrebai înținzându-l cu mănu

— Da, da... Nu mai e legat cum a fost, și lucrul mă mișă, căci despore nevastă d-tale sănătă sigură, că n'a căutat să vadă ce era întrinsul...

Privirea ei bănuitoare: — Poate că, din întâmplare, să desfăcut...

Fără să mai lungesc explicațiile, i-am dat pachetul, am lăsat-o acolo, și am alertat, afară, pe căpă, după aer... Pare că nu-l mai găseam nicăi, mă înăbușeam, nebuneam, — și fără înțețam, ca un obiect isibit dintr-odată de o lovitură nimicitoare...

Nu era vorba în acele scrisori despre mine. Bărbatul vecinele mele, îl știam, era întărevăd un om nevedică; — dacă îl fi stăt în locul lui, să îl merită ca și nevesta mea, sfântă, nevinovată, — ființă încrezătoare ce și atunci a privit cu hubire la mine, cănd eu o asănam... mele. Atât de nebun nu eram încă, să căut să-ștept din morți, — dar sătă ca să-i vorbesc, să îmi închipui că poate să mă aușă. — «Așa cum cu adevărat m'ai iubit, — îi ziceam, — așa cum mă iubest și acum după moarte, îndrăgătește și se desfăcut...

Ce-a mai fost după aceea, nu pot să-mi mai aduc bine amintire. Știu atâtă, că deoarece nu vremea a început să mă doară înțigorul mănu. și de pe buzele ei a picurat iarăși o picătură de sânge... Și mă duresc, și mă chinușesc...

De unde venea durerea aceea? Poți să știi acuma.

M'am coborât în criptă, și am stat acolo, nu știu că, lângă sicriul nevestei

In audiție. Sâmbătă după ameazi s'a prezentat în audiție la Maiesteata Sa în Baden prin ministru Weller.

A raport domnitorului despre chestiunea reformei electorale și despre afaceri ungare în legătură cu trăsăturile dela București.

Din cercuri bine informate se vede, că primierul ungar va cere imputernicirea suveranului pentru desvoltarea camerei.

Din Austria. Se anunță dela Viena: La votarea asupra proiectului de buget, camera deputaților a primit cu 240 contra 121 voturi paragraful care conține autorizarea generală pentru cheltuieli și venite. Au votat contra: boemii, slavii de sud și social democrații poloni.

Paragraful 2, despre cheltuielile răsboiușilor, s'a primit cu 203 contra 161 voturi. Pe lângă cel numită mai sus, au votat contra și deputații germani socialisti.

Paragraful 3, cu raport la credința de șase miliarde al răsboiușilor, la votare a obținut 165 voturi.

Provisoriul de buget s'a primit, după aceasta, și în treia către.

In considerare că polonii s'au reîntors la votare, proiectele ministerului *Sellier* au obținut majoritate. Astfel Austria a scăpat de starea de *ex lege* și de necesitatea de a fi guvernată cu paragraful 4.

O nouă declarație a lordului Lansdowne. Fostul ministru de externe al Marii Britanii, seful camerei lorisor, a publicat un nou articol de pe *Daily Telegraph*, unde se ocupă cu ultimul discurs politic rostit de cancelarul german Herting.

Marele bărbat de stat englez, lordul Lansdowne, este și astăzi de părere, că învechile se poartă fără astăzi în instanțele belgianilor. În ceea ce astăzi nu se cere decât o sigură condiție: *Întâlnirea părților dinastice* în *jurul meselor*. Aceasta s'a putut în deosebită după discursul cancelarului Herting. Prin atingere nemijlocită, prin săfătu și discuție, chestiunea păcii generale nu poate decât să caștige.

Se pare că lordul Lansdowne acum nu stă isolat cu vederile sale în opinia publică engleză.

Pace cu Rusia

Sfârșitul ostilităților. — La Moscova. —

Alături.

Comanda supremă germană a comunicat oficial statul major dela Petrograd, că ostilitățile sunt încheiate.

Comitetul central executiv al sovietelor din Petrograd a aprobat cu mare majoritate tratatul de pace, pe lângă toate condițiile grele ce conține.

Sovietele au încredințat comitetul să călătorescă la congresul de astăzi, 12 Martie,

Peste un ceas am să mor. Să singura mea măngăiere este gândul, că după ce ea și-a răsunat acuma în viață aceasta, în cealătăreacă să mă feră.

Pentru urșurările ce mi-ai dat, îți mulțumesc. Dumnezeu să te alău în paza și în ocrotirea lui! —

Peste câteva zile, doctorul cit în ziare, că unul din cei mai bogăți moșeri din vecinătate, — era clientul lui misterios, — își pușează capăt zilelor prin impuscare. Unul ziceau, că s-a sunat de înimă rea după moarte nevestilii sale tinere și iubite, — alii că o boală incurabilă l-a impins pe acest povăriș. Medicul care ar fi putut să dea adevarată explicație, a preferat să păstreze acest episod pentru memorile sale, din care l-am transcris și noi aici.

Pro domo

De Vasile Stoicanca

Acuma stau pe gănduri
Să înimă mai doare,
Iar sufletul-mi suspiră,
Suspînd nețecat.
E grea povara vremii,
Ce umerit-mi apăsa, —

In Moscova și să voteze pentru ratificare tractatului de pace dela Brest-Litovsc.

Stiri din capitală rusască vestesc, că se produce zilnic aspre conflicte între Lenin și cei ceiși fruntași maximaliști. Guvernul actual rusesc se află cu totul pe calea descompunerii. Viitorul guvern al Rusiei se crede că are să se formeze sub conducerea fostului ministru *Kitsin*.

Tratativele cu România

Sedintele. — **Reprezentanții.** — **Basarabia.** —

Lamuriri.

Sedintele conferenței de pace nu se mai întâlnește la Butea, ci în castelul regal dela *Cotroceni*, lângă *Hegeszt*. Sunt format patru comitete: unul militar, al doilea politic, al treilea pentru chestiuni de drept, al patrulea pentru afaceri comerciale și eco-comice.

La încheierea preliminariilor de pace dela *Butea* au fost reprezentate:

Austro-Ungaria prin ministrul de externe contele Czerny și generalul Hradnovics.

Germania prin secretarul de stat Kuhmann și generalul Hell.

Turcia prin marele vizir Talaat pașa și generalul Izet pașa.

Bulgaria prin ministru de finanțe Toncean și generalul Tanaliov.

România prin ministru de justiție C. Argeșanu și generalul Lupescu.

Delegații români mai sunt: ministru Papiu și directorul dela ministerul de externe Burghel.

Ziarul *Bukarester Tagblatt* scrie un articol despre soarta Basarabiei și a familiile regale române, și zice că guvernul rusesc nu recunoscă încă neastăină Basarabiei, care aparține prin urmare Rusiei. Puterile centrale astfel nu pot să asigure României provicia același statut ca și celelalte țări din răsărit.

Searăna dinastie este o afacere care urgează numai pe România; Puterile centrale nu urmează exemplul dat de Integrez și de a se măstectă în chestiunile interne ale belgradanilor. După răsboi, România va putea însă să tragă la răspundere pe vinovat.

Din izvoare autorizate zilele vieneze primește următoarele lămuriri asupra condițiilor din pacea preliminară cu România:

Împoziția Dobrogăi până la Dunăre, în mănele celor patru puteri aliante, — fară nu în ale Bulgariei, — s'a făcut pentru a iugura României această hotărâre. Acest punct privind Austro-Ungaria numai în mod indirect.

Asigurarea unui drum comercial României, stă pe uscat dela Cernavoda la Constanța, că și pe mare, dela Constanța peste Mareea Neagră, și României posibilitatea de a se reculege în munca pacinătoare și dovedește că puterile centrale nu urmăresc o înăbușire economică a României.

Recificarea de granita dela hotărul ardelenesc, care are de scop apărarea Portilor de fier și minele de cărbuni din Petroșani, precum și impiedcarea unei repetări a atacului prin surprindere — nu

*Dar voi pură-o, dacă
Mi-e dată de purtat.*

Eu nu voi mai fi mâne,

Ce am fost de ani de zile,

Istor drag de lumina,

Liman și adipost.

Eu nu voi mai fi mâne;

Sfătuitor cuminte,

Să tăta dulce celor

Cari uenici mi au fost.

Eu n-am plâns niciodată.

Dar mâne sătăi c'oi plâng.

Eu n-am plâns niciodată,

Nici măcar în exil;

Dar mâne, amar mie,

Tot lacrime de sănge

Vârsă-voi, sărădușă-ml

Pe cel mai drag copil.

Și îmi voi lăua adio

Cu voce tremurată..

Voi incercă să-ți măngâlă,

Că să scrimpe pe rând

Năcăzurile toate

In bucurii eterne,

Căci măntuirea vine,

Când nu-ți trece prin gând.

In teritoriul român, și nu are un caracter anexionist.

Cerile economice se referă în deosebi la importul pe petrol și de produse.

Evacuarea înțuitului austro-ungar, ocupat încă de trupe române, se referă la colțul celor trei țări, în Bucovina.

Reforma electorală

Sedintele comisului —

In 5 I. c. s'a întrunit în sedință comisul alesă pentru examinarea proiectului de lege electorală.

Inainte de a intra în ordinea de zi, a luate cuvântul deputatul Géza Polónyi.

Vorbitorul își exprimă îngrijorările asupra proiectului, doar că după părere sa se ivesc semne, prin care să se înțerească *cu forță* asupra manifestării libere a opiniei din constituente.

Răspunsul ministerului este deputatul Wekerle.

Ca guvernul să garanteze deținerea deputaților și a altor instituții, care nu vor fi expuse la nici un fel de înărăurile. Modificările în legile de la înainte de a se înălvări exclusive; guvernul însă nu să dorească renunțarea la principalele drepturi electorale.

Contele Stefan Tisza accentuează, că membrii comisului își vor împlini datoria în orice împrejură.

Urmandu-se discuția asupra proiectului, deputatul Roland Hegeszt (din partidul municipal) cere, că îndată după terminarea dezbaterilor după proiectul acesta să se facă pași necesari pentru stabilirea administrației, pentru regulația autonomiei bisericilor române și sărbătorilor, pentru controlarea instituțiilor financiare ale naționalităților, și pentru organizarea armatei maghiare. În aceste condiții este să se primească votul universal.

Carol Huszár (din partidul constituțional 45-iști) susține, că parlamentarul ungar bolnav se poate vindeca numai prin largirea dreptului de alegere. Producătorii sociale, fără parlamentul poporului, este cu neputință. Am cerut de la popor maximul drepturilor: să nu-i refuzăm minimul drepturilor. În stat poliglot nu se poate lega dreptul electoral de condiția strictă cîntul în limba maghiară, căci aceasta ar da naștere lipsă de rasă și ar avea efect foarte păgubitor și în raporturile noastre de po-

litică externă. S'apoi nu trebuie să uităm că majoritatea covârșoare a cetățenilor noștri nemaghiarii s'a dovedit în marele răsboi. Generația eroică de astăzi, care a adus sacrificii nu mai pomente, merită să fie apreciată în deosebi.

Ioan Sandor (din partidul municii) aniversează expunerea facute de contele Stefan Bethlen în interesul ungurilor ardeleni.

Sedinta următoare s'a jinut în 6 I. c. Primul orator, Andrei Röth, este preocupat de vîitorul Adreșalui, căc, în interesul maghiarilor de aici se pot promova și prin largirea dreptului de vot. Conform principiului egalei îndepărteri, trebuie să fie înzestrăți și românii ardeleni cu același drept de vot.

După depulatul Desbordes, care vorbește în chestiune personală, se anunță la cuvânt Ioan Telecsy (din partidul municipal) care desvoilează amănuntele de vîde ale partidelor săi, și cere să se prezinte subiectul său în cadrul unei sesiuni speciale. Titlu principal de drept la vot să fie teoria celor secese clase (nu patru) primare; unele restrângări să se facă la municii agricoli și la soldați.

Sedintă din 7 Martie a avut un singur vorbitor, deputatul Samoil Bakonyi, care înținge cu jumătate de patru ore să devolte pe larg părere cu raport la reforma electorală. Oratorul face istoria acestor reforme, începând cu anul 1848, și răspunde criticelor aduse proiectului de față. Pentru înălțarea periculoului național cei mai mulți antevorbitorii au cerut că o condiție principală pentru obținerea dreptului de vot: cunoașterea limbii maghiare în scriere și citire. Apărare națională însă nu se poate și nu-ieră să se facă pe baza nedreptății. Nu să uităm, zice Bakonyi, că întreg țările învecinate nu ne-a apropiat în misiunea de a obține înfrințarea aceluiași drept de vot. Împotriva evocării primejdei din partea naționalităților, vorbitorul cere atât de multă mijloace: împărțirea cercunscrizorilor electorale să se facă din punct de vedere cultural; să se stabilească administrația și scolare; să se organizeze armata națională; să se organizeze de la înaintea împărțirii.

Sedintă, deschisă la 10 ore, se termină la 2 și jumătate după amiază. Cea mai de anorape sedință este anunțată pe astăzi, Marti.

Mersul răsboiului

Telegrame oficiale dela biroule de presă al ministrului președinte

Raportul statului nostru major:

Budapest, 8 Martie. (Of.) Nici o în-

făptire de raportat.

Budapest, 9 Martie. (Of.) Lângă Balta, în Ucraina, trupele tramele intră apărarea înlăturate Covel. — Odesa au împărțat căteva bandă terți.

Pe frontul italic, în unele locuri, activitate mai vie de tunuri.

Budapest, 10 Martie. (Of.) Nici o în-

făptire de raportat.

Şeful statului major.

Raportul statului major german:

Berlin, 8 Martie. (Marele cartier general). Frontul *vestic*: Grupul de armate al principiului de coroană Rupprecht: Cu ocazia execuției unei recunoșteri reușite, la răsărit de Mercken, sătăi de la 30 de bătălii, și la nord de Gisulvel și pe teritoriul său nordic al răsăritului Lys s'a pornit de anumodă părțile oile de activitate de recunoaștere, care a fost înălțată cu lupte violente de infanterie. Am făcut numeroși prizonieri. Pe multe locuri s'a redescoperit focul de artilerie, care seara seara s'a întărit cu deschidere pe frontul din Flandra și la nord de Scarpe.

La grigriile de armate ale principiului moștenitor german, Duce de Württemberg activitatea răsăritului să manfestă numai în lupte.

Ca răspălat pentru bombardarea din 10 și 20 Februarie, a orașelor deschiise Trier, Mannheim și Pirmasens, aviatorii noștri în apoaie din 8 și 9 Martie au aruncat de nou bombe asupra Parisului. Au avut efect.

Frontul *răsărit*: La nord și sud de Buziaș, de-a lungul căii ferate Smerdînă — Odesa, lupte cu bande. Bandele le-așa impreună.

Pe celelalte fronturi nu s'au noutăți.

Ludendorff.

Si mai bogate în credință moștenitor dela strămoși, s'au înălțat într-un număr ca nici odată. Se prevedea o zi frumoasă în calendarul săptămânăriei noastre.

După serviciul divin, împreună cu încoevăre Duhului Sfânt, săvârșit de părintele protopop *Iovian Mureșan*, care prin couvântare potrivită, apeland la confrinție în armorie a membrilor, s'a deschis ședința cu un program din cele mai mari bogății.

Censurarea actorilor s'a făcut în comisiuni, și apoi s'au verificat membrii noi ai singurului protopopiscopal pe nouă perioadă de 3 ani. Tractul nostru nu este unul dintre tractele cu bună stare materială. E tract

sărac; dar, prin hârticia, conducătorilor, spălătoare și să zic că sunt deosebiti, înțelepti și din spălătoare celor cehi și faniți. În primul rând s'au făcut repăriști anuale, și astăzi, la fondul protopopeasă mai este o dată ce cam de 11 mii coroane. Trimisii credincioșilor la acest sindicat au adus cunoscătorie, ca în acest an să se achite întrucât datorie.

Sinodul protopresbiteral a mai adus următorul concluzie:

Se ia acu cu plăcere despre demerurile făcute din partea Excelenței Sale I. P. S. Domn arhiepiscop și mitropolit, și a Venerabilului Consistoriu metropolitan, pe lângă Inalțul guvern, ca în proiectul ce s'a prezentat dîtei cu privire la *executarea sacrelor* a art. de lege XX din 1848 să fie considerată și biserică noastră ort. română, fiind religie recipitată în stat, extințindu-se asupra ei favorurile aceliei legi în același ca asupra cu celelalte confesiuni din patrie.

În acu cu plăcere despre demerurile făcute din partea Excelenței Sale I. P. S. Domn arhiepiscop și mitropolit, și a Venerabilului Consistoriu metropolitan, pe lângă Inalțul guvern, ca în proiectul ce s'a prezentat dîtei cu privire la *executarea sacrelor* a art. de lege XX din 1848 să fie considerată și biserică noastră ort. română, fiind religie recipitată în stat, extințindu-se asupra ei favorurile aceliei legi în același ca asupra cu celelalte confesiuni din patrie.

La dacă reprezentarea, ce s'a de-

cis a se finanța prin corul episcopal la

Inalțul guvern, n'ar duce la rezultatul dorit,

să se continue demersurile proprii pe deputa-

țuire mare, compuță din proț și mireni,

ce s'a prezente pe cale constituțională

până la Inalțul Tron.

Această biserică, săracă și modestă,

cere deprecată. Sătulile noastre resfătu-

prin creerii și pe la poalele munților,

așteptă nu mila, nici favoruri, ci deprecată

dela acela, pe care Parintele buna ni i-a

pus cărmutori!

Din celelalte desbateri mai amintesc,

ci sună și exprimat dorință, să fie

convocat în sedință extraordinară, în care

să se ocupe numai cu statoriile și unfor-

mizarea stolelor preoților din acest trac-

Protopresbiteral Alba-Iulia

În sfîrșit protopresbiteral al tracului Alba-Iulia, lînată la 15 Febr. v. a. c. părțile di Poiana, Alexandru Bădean, a făcut următoarea propunere:

«Avându-ne în vedere duhul venit, care pretinde a se da fiecărui ce e și său; înțindându-se seama că înțelepturile grele în care trăim nu spre asigurarea existenței noastre, ci de a se certa cu totă înțință imbunătățirea dotajiei preoților, cum o cer toți cei ce sunt în serviciul statului nostru.

Spre a ne ajunge scopul, și pentru a ne putea împlini cu totă râvnă datele noastre identice cu interesele statului, nu rădîm glasul nostru, și spre ușurarea sarcinii ce ne spălă din greu, cerem din acasă corporațione bisericășă intervenirea autorităților noastre înalte bisericășă la guvern și pentru urcarea dotajunii noastre fundamentale și regula-

re asemănătoare cînvîncenelor, care numai

pe jumătate le cîpăram.

Încă privesc stola, să se reguleze

în raport cu valoarea banilor de azi.

Zilele de lucru și ferdele de grâu și curucur, respective vin, caru săntăribuță de căpetenie, să se prezeste în natură, – cum de atlef săntă stabilită și în fasăurile de congrușă, – și numai în caz extrem să se taxeze după preț, care este de prezent în comună.

Urcarea celorilalte venit stolare să se facă în Integrele cu șeful tracului, care cunoaște referințele de trai ale fiecărei parohii.

Accepându-se această propunere: «Sînodiul înnună, că servesc spre bucuri pașii făcuți de corporaționile superioare bisericăști pentru dreptate considerate și a bisericăi noastre ortodoxe române, alătura de celelalte confesiuni recpte din patrie, conform lui 20 din 1848, și simodiu roagă pe P. V. de a se impună în primul rând, în primul sindic adihecean, a cău să asigne pe totă căile legale apărarea justă a numitului S. î. și pentru biserică noastră, îmbunătățindu-nă și astfel starea materială a preoților noștri prin urcarea congruelor să și a cînvîncenelor.

În cat privesc zilele de lucru și contribuția preoților în bucate sau vin, să se presteze de popor în natură, iar ventele stolare – pe timpul răsboiului – să se urce conform vremii în care trăim.

Totodată este rugat proximul sindic arhidecrean și a o solinție definitivă îm-

bunătățirii dotajunii preoților».

Formele cultului bisericesc

Am arătat însemnatatea formelor cultului dumnezeesc pentru promovarea culturii. *

Cuvînțe se acum să ne ocupăm cu parte principală din cultul bisericii, cu *Sfânta Liturgie* și cu partile cei-apărțin. Cunoasând răstă și ființă lor, putem să le apreciem însemnatatea.

* A se vedea Nr. 12 al Tel. Rom. a. c.

Sfânta liturgie își are originea în data primilor creștinii de a se aduna la un loc și a aduce rugăciune de prezentare de ceteră și de mulțimea căilor personale din Dumnezezie. În primul deosebit de cult nu avem la înțrebare. S'a pare că însă Domnul nostru Iisus Cristos nu l-a hotărât o anumită formulă. Conform citărilor de la Ioan (4, 28 și Cor. 3, 17) care zice: «Cine se roagă la Dumnezeu, se cade să se roagă cu dinu și cu adevărul», s'ar putea deduce că Mântuitorul a fost numai purul spiritul, adică numai prezent la preamărearea lui Dumnezeu în spirit, și nu în formă.

Din atele locuri ale Sfintei Scriptură ne convinem, cum Iisus a dat o formă de rugăciune: Răugăciunea domnească, *Tatăl nostru*, cum a intemiat Jefta cea fără de sănge la cina cea de taină prin formulă: «Luști manăca», și în frângând pâinea binucvântând-o și împărțind-o. Întra apostoli, asemenea și păharul cu vin binucvântând-o și pătrundând-o într-o boala și într-o dănușă Apostolilor său, obligându-l ca aceasta să o repeze în amintirea lui.

Înăsună Iisus lui partea la slujba divină din Sinagogă, dându-i-se și lui Bîbla să citească părții din ea, care le explică în auxilii tuturor, confinând prin această modă încărcarea de adorare în cadrul lui Dumnezeu și combatându-i fizica și spirituală ce se alătură și cărturării, care adorau pe Dumnezeu numai cu buze, iar înină și cugetele lor erau departe de El.

Tot dela Iisus avem aşezarea sfintelor și ale bisericilor, a căror desvoltare și sprijinul sa facă de Apostoli și părinții bisericăști în secolii primi și ere creștine, și în forma aceasta s'u păstrat în biserică noastră până în Zina de azi.

Deci Mântuitorul n'a fost în contra formei de adorare, ci era cerut ca ea să formeze să pătrunsa de duh, să nu fie o formă secă.

In jurul jerifei celei fără de sănge, practicate de Mântuitorul în cina cea de taină și și la Răugăciunii domnești, se desvolta în legătură cu unele formule de adorare împărunătoare din iudaism, prima formulă de la publică, s. *Liturgie*, descore care ne amintește Iustin martirul, filosof creștin din secolul II, că sănătatea următoare părții principale.

După ce se adunau creștinii în o casă de rugăciune, îndeosebi Dumnezeu dinineață, îl se citea din scrierile profetilor și cei apóstoli și se citau psalmi. După aceasta ieșea presbiterul o cuvântare, în care sătrău la îndepărțirea învățăturilor cuite din scriitori și se explicau părțile mai grele. Se face apoi o rugăciune comună (probabil *Răugăciunea domnească*) și surâzură frâtească, obicei care lăstăra din părțile creștine și care se încheie cu războiul și sănătatea coionelor și ce rearea ierarhicii înainte de ce începe proscomidia. După surâzură frâtească, din conii aduceau pâine și vin mestecat cu apă, care se sfîrșea din partea celui mai mare, episcop sau presbiter, și apoi se impărtășeau ale ecclienilor, rostite de preot, și care faceau o impresie deosebită asupra credincioșilor, mai ales fiindă totă bisericăa lui parte la căntarea acestora, natural că, conform poruncii canonelor, în mod fin, plătește și rău, nu prin sfordă de voce.

Aprinderea luminărilor și a tâmâi, cu simboluri ale cultului divin, își au originea în primii secoli ai bisericii crește și nu s'au păstrat până azi cu multă sfîntenie.

Luminile folosite la început de nevoie, pentru a lumina catacombele și peșterile, în care creștinii persecutați aduceau rugăciuni lui Iisus el răstignit, au ajuns mai târziu și până în Zina de azi a simboliza lumina vecină nestansă a evangeliile împăratului Cristos.

Furnul de smîrni și tâmâi, adu că dăr de multă mîrăcăsă, și împreună din cultul iudeu.

Asemenias folosea hainele bisericăști în diferite culori și cu aurulă datează din începutul creștinismului. La început mai simple, au luat o desvoltare tot mai mare, după biserică creștină a început a fi ocrătita de împărați romani, cari dăruiau cu măna largă pentru a îmboța cultul dumnezeesc.

Catacombele se schimbă în palate, care iau o desvoltare deosebită de mărete, formându-se mai multe stiluri, după care se zidesc bisericile; între cari cel mai boală în ornamentele era *statul bizantin*.

Conform preseptelor acestui stil, se înfrumusează biserică în exterior, dar îndeobște în interiorul ei cu diferență tablouribice de o influență covârșitoare asupra înimi credincioșilor.

Partea a două a liturgiei, numită a credincioșilor, se începea prin rugăciunile scurte sau extenii pentru biserică, pentru totă lumea, pentru autoritate, pentru episcop sau presbiter, pentru împărat și șostrii, genuri bolnavi, călători, pentru creștini și pagani, amici și dușmani. Rugăciunile erau întreprinse cu căntări și psalmi și în limbi latine și române.

Al treilea conțineea: 1. Cu sănătatea frâtească a celor dintre sine, a bisericii și a bărbății, și femeii de familie; 2. După mai multe căntări și rugăciuni, începea Sf. Euharistie, și anume din darurile aduse la biserica, daruri de pâne și vin, ca și aza se separă o parte, și aceasta se sfîrșea prin chemarea Duhului Sfânt, și prin cuvîntele: «Iusti măncat, se face transformare».

3. Urma jărăș extenii pentru viu și morți, și rugăciuni domnești; 4. După aceasta venea împărtășirea cu sănătul trup și sănătul sănge al Domnului nostru Iisus Cristos, care se împărățea prin episcop sau presbiter. Episcopul sau presbiter adădeie fiecarui creștin o bucată din pâinea transformată în corpul lui Cristos, zicând

cuvîntele: «Trupul lui Cristos», iar diaconul dă pâhărul spre gută zicând: «Sângele lui Cristos».

După finirea acestei ceremonii prin cuvîntele: «Cu pace să lejim» se începea să nimiteză *pacea* mesă comună, care dă un timp, prin furnititura credincioșilor și în deosebi prin inimile diferitelor elemente energetic, primește în *sinul* lui, care nu țineau totdeauna la sfîntătingă, și rămâne astăzi a se face numai la differite ocazii, însoțită de omul de sănătate și milă (eleimoții) între săraci. Obiceiul s'a păstrat și la poporul român până în Zina de azi, sub numele de pomână.

Liturgia credincioșilor se face cu usile închise, ca creștinii să nu fie confruntăți de păgânii în rugăciunile lor.

În deosebi nu dovedește aceasta cu-

vîntele dinaintea rostirii

Crederei când pre-

otul prin: «Usile, usile, să luăm amintirea

funcționarii bisericăști numiți

căcișoare și închid usile

cu mătăsă

înaintea

roastării

și împără-

ștei

lăstări

de la

lăstări

de

„NOIANA“

institut de credit și economii, soc. pe acții în Noul-român (Oláh-ujfalu).

Convocare.

Domnii actionari ai institutului de credit și economii «NOIANA», societate pe acții, se invită conform §§-lor 15 și 16 ai statutelor la

a XI-a adunare generală ordinată,
care se va ține în Noul-român (Oáh-ujfalu) în localul institutului la 28 Martie st. n. 1918, la 9 ore a.m.

Obiectele:

- Constituirea adunării generale.
- Raportul direcționii și al comitetului de supraveghiere și aprobarea bilanțului pe anul 1917.
- Distribuirea profitului curat și darea absolutorului direcționii și comitetului de supraveghiere.
- Alegerea membrilor în direcție.
- Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere.

N.B. Domnii acționari, care doresc a lăua parte la această adunare cu vot decisiv, au să depună acțiile, eventual documentele de plenipotență, la cassa institutului nostru, cu cel puțin o zi înainte de adunare (§-ul 17 din statute).

Direcționa.

1-1 (48)

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1917.

Activa — Vagyon. Mérleg számála 1917. évi december hó 31-én. Pasiva — Teher.

K f	K f
Cassa în numără — Pénztári készlet — 3,775/11	Fond pentru scopuri de finanțare — 42,000/-
Escout de cambiu — Bank várók — 47,023/-	Fond de rezervă — Tártalék alap — 14,200/-
Imprumuturi hipotecare — Jelzálogos kölcsönök — 4,840/-	Fond pentru scopuri de finanțare — Jótekönyveltségi alap — 245/57
Cont curent — Folyó számla — 3,8/2/91	Depuner spré fructificare — Betétek — 35,848/22
Efecte — Értékpapírok — 11,224/-	Pro dívrés — Hitelezők — 202/21
Mobilier — Felszerelés — 300/-	Dividende neridicata — Fel nem vett osztályok — 764/-
Depuner proprii — Saját bérletek — 70,062/01	Interes transitoare — Átmeneti kamatók — 25/50
Interese restante — Hátralékos kamatók 2,849/30	Dare restanta la depuner — Hátralékos tökekatamádó — 335/03
	Profit transpus — Áthozott nyereség 532/38
143,936/33	Profit curat — Tisza nyereség 1,774/82 23/1/20
	143,936/33

Contul Profit și Perdere.

Egito — Kiadások. Nyereség- és Veszeség számla. Venite — Bevételök.

K f	K f
Interese după depuner spré fructificare — Betétek kamatók 3,536/34	Profit transpus — Áthozott nyereség — 532/38
Contribuție și arunc — Adó és pótadó — 2,114/65	Interese de cambiu — Kamatók váltók után — 6,319/70
10% dare de interese — 10% — 353/63 2,468/28	Interesele dell'imprumuturi hipotecare — Jelzálogos kölcsönök után — 436/-
Salare — Fizetések — 1,200/-	Interese dell cont curent — Folyószámla — 106/05
Spese — Költségek — 1,584/87	Interesele della efecte — Értékpapírok után — 2,050/47
Porto — Postadój — 27/35	Interese della depuner proprii — Saját bérletek után — 1,683/75
Competențe de timbru — Bélyeg illetékek — 9/-	Proviziuni — Jutalékok — 11,401/35
Chirie — Házber — 180/-	
Maree de prezență — Jelenlét díjak — 164/-	
Profit curat — Tisza nyereség — 2,311/20	
11,401/35	

Noul-român, la 31 Decembrie 1917. — Oláh-ujfalu, 1917. decembrie 31-én.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Aurelian Negrujiu m. p., presedinte — elok. Lazar Cocoș m. p. Ioan Giurca m. p.

Ioan T. Comșia m. p. Maximilian Budac m. p. Vasile Aron m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului. — Alolirott felügyelő bizottság a jelen mérleg számlákat megvizsgálta și az intézet könyveivel teljes összhangzsában találta.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIRE: — A FELÜGYELO BIZOTTSÁG:

Iosif Streza m. p. Maer Orenstein m. p. Ioan Vasiu m. p.

Mateiu C. Jiga m. p., revizor expert al «Solidarității» — a «Solidaritatea» szakértő revizora.

„VENETIANA“,

institut de credit și economii, societate pe acții în Venetia-de-jos. takarék- és hitelintézet részvényság Alsóveniczen.

Convocare.

Domnii actionari ai institutului de credit și economii «VENETIANA», societate pe acții, se invită conform conform §-urii 15 și 16 ai statutelor

XVI-a adunare generală ordinată,

care se va ține la 24 Martie 1918 la 1 oră p. m., în localul institutului.

Obiectele:

1. Alegerea unui notar și a doi membri verificatori.

2. Raportul direcționii și al comitetului de supraveghiere referitor la bilanțul anului de gestiune 1917 și darea absolutorului.

3. Distribuirea profitului curat realizat la finea anului 1917.

4. Alegerea a 5 membri în direcție pe an.

5. Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere pe 1 an.

6. Aprobarea bugetului pe 1918.

7. Propuner.

1-1 (49)

Direcționa.

Meghívó.

Az Alsóveniczen «VENETIANA», takarék- és hitelintézet részvényság urai a szabályrendelet 17. §-a értelmében meghívhatnak a

XVI-ik rendes közgyűléstre,

mely Alsóveniczen 1918. március hó 24-én d. u. 1 órakor fog megtratati az intézet épületében.

Tárgyak:

1. Egy jegyző és két bizottsági tag megvalósítása.

2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése az intézet 1917. évi működéséről és a felmentés megadása.

3. Az 1917. év végeleg lezárt mérlegszáma felvására és a tiszta nyereség feljelzésére.

4. Óigazgatósági tag megvalósítása 6 évre.

5. Egy felügyelő bizottsági tag megvalósítása 1 évre.

6. Az 1918. évi költségvetés jóváhagyása.

7. Indityányok.

Az igazgatóság.

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1917.

Activa — Vagyon. Mérleg számála 1917. évi decembere hó 31-én. Passiva — Teher.

K f	K f
Cassa in numără — Pénztári készlet — 11,525/86	Fond pentru scopuri de finanțare — Jótekönyveltségi alap — 22,838/35
Cambszállítás — Leszámlítás — 90,116/-	Imprumuturi cu obligația — Kötvénykölcsönök — 7,362/-
Cmbci cu acoperire hipotecára — Jelzálogos kölcsönök — 8,112/-	Depuner spré fructificare — Tártalék betétek — 222,838/35
	Dividenda — Hitelezők — 125,040/42
	Dividenda — Hitelezők — 1,115/71
	Dividenda — Kötvénykölcsönök — 532/-
	Interesse transatoire antepeste — Átmeneti kamatók — 620/-
	Interesse transatoire restante — Folyó kamatók — 2,654/10
	Profit curat — Tisza nyereség — 290,817/28

Contul Profit și Perdere.

Debit — Tarzotik. Nyereség- és Veszeség számla. Credit — Kővetel.

K f	K f
Interest după depuner spré fructificare — Takarék betétek kamatók — 8,573/89	Interest — Kamatók:
Contribuție — Kötvénykölcsönök — 250/-	de esont — váltók után — 6,145/54
Spese — Fizetések — 2,000/-	de credite cambiale cí acoperire hipotecára — jelzálogos kamatók — 2,924/24
Spese de birou — Irodai kölcséngek — 648/15	betisztosító váltók után — 1,052/-
Porto — Postadój — 4/65 2,902/80	dupa depuner a bánel — idegen infézetekkel ellabyeztet kamatók — 5,093/02
Competențe de timbru — Bélyeg illetékek — 9/-	de efecte — érték papírok után — 375/ — 16,519/80
Chirie — Házber — 180/-	Proviziuni — Jutalékok — 348/68
Maree de prezență — Jelenlét díjak — 164/-	
Profit curat — Tisza nyereség — 2,311/20	16,808/48

Veneția-de-jos, la 31 Decembrie 1917. — Alsóveniczen, 1917. dec. 31-én.

Matei Matei m. p.,

director executiv-vzér igazgató.

George Fuciú m. p.,

contabil — könyvelő.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

George Mija m. p., Rosalim Mija m. p. George Halmagi m. p.

Nicolae Cornea m. p., cassar și membru în direcție.

Conturile prezente controlându-se cu registrele principale și auxiliare s'au afiat exacte. — Alolirott felügyelő bizottság a jelen számlákat megvizsgálta a fő és mellékonyvekkel összehasonlítva azokat mindenben helyesek taldáltak.

Veneția-de-jos, la 24 Februarie 1918. — Alsóveniczen, 1918. februar 24-én.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIRE: — A FELÜGYELO BIZOTTSÁG:

Zosim Oana m. p.

Nicolae Băță m. p. George Ciocean m. p.

Redactor responsabil Dr. Gheorghe Comșa.

Editura și tiparul tipografiei arhidicezecene.